

Õpikäsitlus ja projektiõpe

Evelin Sarapuu
Ülenurme lasteaed
Pedagoog-metoodik
TÜ Haridusteadused MA

7.märts 2018
Põlva

Õpikäsitus

... arusaam õppimise

*olemusest,
eesmärkidest,
meetoditest ,
erinevate osapoolte rollist*

õppeprotsessis

M.Heidmets. (2017). Õpikäsitus: teooriad, uurimused, mõõtmine. TLÜ
Tellija: Haridus- ja Teadusministeerium

https://www.hm.ee/sites/default/files/opikasitus_kirjanduse_ulevaade_tlu.pdf

Uuenenud / kaasaegne õpikäsitus

Tänapäeva õige kurss – lapsest lähtumine

(K.Vinter, TLÜ)

õpilane → õppija

- õppe keskmes on lapse **huvi**
- on protsessis aktiivne osaleja
- loob ise uued teadmised
- on valmis pingutama (vaimselt, füüsiliselt)
- saab aru õpitavast
- suhtleb ja teeb koostööd
- on protsessis autonoomne
- vastutab oma õppimise eest
(planeerib õppimist, tunnetab enda edenemist, hindab tulemusi, seab eesmäärke)

õpetaja → mentor

- märkab laste huvisid
- suunab, juhendab, julgustab, tunnustab
- algatab arutelusid, on dialoogi partner
- jälgib arengut
- kasutab osalemist toetavaid meetodeid
- võimaldab materjalid
- juhib koostööd (lapsed, rühma personal, kolleegid, kogukond)

keskkond → õpetaja

- kõnetab, kannab vaimsust
- toetab õppimist, stimuleerib
- aktiveerib loovust
- soodustab suhtlemist
- on paindlik, muutuv

Dokumenteerib laste õppimist:

- kajastab laste huvisid, arusaamasid, seisukohti;
- visualiseerib laste mõtlemist;
- teeb tegevuste eesmärgid, plaanid ja tulemused nähtavaks;

Kaasaegse õpikäsituse tugipunktid

- õppija loob ise uue teadmise tuginedes olemasolevatele teadmistele
- koostöine õppimine
- seoste loomise oskus
- kriitilise mõtlemise oskus

Vaata lisaks (eriti lk.9)

<https://www.eetika.ee/sites/default/files/eetikakeskus/files/ptk1.pdf>

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008)

§ 4. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise **põhimõtted**

- 1) lapse individuaalsuse ja **arengupotentsiaali** arvestamine;
- 3) lapse **loovuse** toetamine;
- 4) **mängu** kaudu õppimine;
- 6) lapse arengut **soodustava keskkonna loomine**;
- 7) lapsele **eduelamuste** tagamine;
- 8) **üldõpetusliku** tööviisi rakendamine;
- 9) kodu, lasteasutuse **koostöö**;
- 10) eesti **kultuuritraditsioonide** väärtustamine

<https://www.riigiteataja.ee/akt/12970917>

§ 5. Õpikäsitus

- (1) Laps õpib **matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise** jms kaudu.
- (2) Pedagoogid on laste arengu **suunajad** ning arengut toetava **keskkonna** loojad.
- (3) Laps on õppe- ja kasvatustegevuses **aktiivne** osaleja.
- (4) Last kaasatakse tegevuste **kavandamisse**, suunatakse tegema **valikuid** ning tehtut **analüüsima**.
- (5) Arendatakse lapse **suutlikkust**:
 - 2) seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
 - 3) kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
 - 4) arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
 - 5) hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
 - 6) tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega

§ 7. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

- (2) Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab pedagoog lapse arengutaset, vanust ning lapse **huve**.
- (3) Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on **paindlik** ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.
- (4) Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning **üksi ja ühistegevusi** võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse **loomulik** keskkonnas.
- (5) Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi, eri valdkondade sisude ja tegevuste **lõimimist**, tegevusteks vajalikke vahendeid ning **pedagoogide ja personali** kaasamist.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/12970917>

§ 16. Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimivad tegevused

- (1) Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse **elust ja ümbritsevast keskkonnast** tulenev temaatika.
- (2) Valdcondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse **üldõpetuslikust** põhimõttest.

Ainevaldkonnad:

mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst, muusika, liikumine

Lõimitakse järgmisi tegevusi:

kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine, liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Projektiõppe eelised

Projekt võimaldab teemat käsitleda sügavuti ja väärtustada õppimise protsessi.

Laps

- tunnetab maailma kui kõikehõlmavat tervikut
- loob ise ainevaldkondade vahelised seosed
- leiab aega süvenemiseks

Projekti planeerimise põhimõtted (I)

Laps:

- kaasatakse tegevuste kavandamisse
- avaldab arvamust
- teeb valikuid ja analüüsib tehtut
- on tegevustes aktiivne
- osaleb praktilistes tegevustes
- omandab läbi enda vahetute kogemuste
- õpetab kaaslast

Projekti planeerimise põhimõtted (II)

Õpetaja:

- märkab laste huvisid
- selgitab välja lapse arengutaseme
- loob õpikeskkonna
- juhendab laste õppimist
- peamiselt kuulab
- edendab koostööd
- dokumenteerib
- enesetäiendamise

Projekti planeerimise põhimõtted (III)

Keskkond

- kõnetab, kannab vaimsust
- toetab õppimist
- aktiveerib loovust
- soodustab suhtlemist
- paindlik, muutuv
- dokumenteerib

Projekti planeerimine

AINEVALDKONNAD

Mina ja keskkond

Keel ja kõne

Matemaatika

Kunst

Muusika

Liikumine

TEGEVUSED

- vestlus, jutustamine, arutelu, kuulamine
- õppekäik, vaatlus, katse
- arvutamine, võrdlemine
- lastekirjandus, dramatiseering
- lugemine, kirjutamine
- maalimine, joonistamine
- meisterdamine, kleepetöö
voolimine

Millega arvestada?

- Planeerimine on paindlik
- Jäta ruumi lapse algatatud tegevustele
- Jäta ruumi vanemate jne algatatud tegevustele
- Lasteaia eripära (traditsioonilised üritused, folkloor, rahvakalender, tervise edendamine, kiusamisest vaba lasteaed, oskusteõpe vm)

Õppe projekti iseloomustab

- saab alguse lapse huvist
- avatud iseloomuga
- pikaajaline, põhjalik
- seotud kõikide ainevaldkondadega
- dokumenteeritakse
- kujundatakse teemasein, installatsioon
- etendus, ajaleht vm
- projekti lõpetamine
- lapsed nähtavaks